

PRO TRVALE UDRŽITELNÝ ŽIVOT

1/2026

Biopotravina roku
Bartákův hrnec pro Struhu
Pomůže rozmarýn?
Povinná pastva ohrožena

Ročník 30 / občasník

červenec 2026

Vychází elektronicky a zdarma

Biohrozny odrůdy Jakubské pomalu dozrávají na vinici Na Kačíně.

FOTO – Lukáš Rudolfský

I biopotraviny I ekozemědělství I biodiverzita I ekologie

Babočky (*Morpho peleides*) vyhlíhlé v Botanické zahradě v Praze se o život bát nemusí.

FOTO – Redakce Bio

Obsah Bio 1/2026

* Jakubské biohrozny * Na prázdniny se sáčkem na odpadky * Kdo mizí za trnkovým keřem * Meandry Ploučnice * Globální výzva pro zdraví zvířat * Legalizace toxického popela * Čmelák zrevitalizuje alej * Pták roku – pěnice černohlavá . . 2

BIOPOTRAVINY

Bio bude vybrané s důrazem na krajinu 3–4
Ekologičtí zemědělci požadují cílenou podporu 4
Protierozní kalkulačka 4
Nejlepší ekofarma roku 2026 je Kojetinských z jižních Čech . . 5–6
Den otevřených vrat ve Struze 7–8

AKTUALITY PRO-BIO

Muž, který pomohl zlepšit ekologické zemědělství v ČR 9
Den otevřených vrat u Lehockých 10
Rozmarýn místo chemie 11

BIOSPOTŘEBITEL

Uchování zeleniny na zimu . . 12+1
Domácí iontový nápoj 12+1

EKOZEMĚDĚLSTVÍ

EU ruší povinnost pastvy těž ekologickému zemědělství 13
Názor ekozemědělce 13
Nové strategie z Bruselu 14
Knihy, předplatné Zpravodaj . . 15
Novinky z Permakultury a Živé půdy 16
Obsah Zpravodajů biodiverzity a uchování starých odrůd 1–3 . . 16

Vážení čtenáři Bio, v polovině roku 2026 shrnují některé důležité – i méně důležité – události nejen v ekologickém zemědělství. Vše se samozřejmě postihnout nedá.

Přeji laskavější léto ekozemědělcům a příznivcům zdravějších biopotravín. Příští Bio vyjde v druhém pololetí.

Mirka Vohralíková

Jakubské biohrozny

Lukáš Rudolfský: Jakubské, jedna z prvních odrůd, které ve Vinné sklepy Kutná Hora na vinici Na Kačině začínají zaměkat (veraison), měnit svou barvu a nabírat cukr. Díky tomu vznikl krásný český název Jakubské. Změna barvy přichází obvykle 25. července, na svátek Jakuba, letos je to o pár dní rychlejší. Z této odrůdy vzniká Pinot z Kačiny, který má každoročně nízký alkohol, takže se chutná, jako nic, vypijete lahev a nic, až po půlce druhé přichází...

(Foto na 1. str. – fcb Vinné sklepy Kutná Hora)

Na prázdninový výlet se sáčkem na odpadky

Vodu, svačinu, bundu... a sáček na odpadky. Přesně to je myšlenka nové letní výzvy, kterou společně vyhlásují projekt **Uklidíme Česko** a outdoorový specialista **4camping**. Smyslem výzvy je ukázat, že i drobný skutek může mít velký dopad. Když každý z nás cestou z výletu odnese pár odpadků, bude česká příroda zase o něco čistší.

Více: <https://zpravodajstvi.ecn.cz/?x=3088475>

Bourovec trnkový

FOTO – Wikipedie, mnauky

Kdo mizí za trnkovým keřem?

Noční motýl bourovec trnkový patří podle „Červeného seznamu bezobratlých“ mezi nejohroženější druhy motýlů v České republice především proto, že se v krajině přestalo tradičně hospodařit. Záchranný program, který má zajistit, aby z naší přírody nezmizel úplně, nyní schválilo Ministerstvo životního prostředí. Program za podpory evropského projektu Prospective LIFE připravila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ve spolupráci s odborníky, kteří se tomuto druhu motýla věnují.

<https://zpravodajstvi.ecn.cz/?x=3086996>

Nová přírodní rezervace – Máchův kraj chrání nivu Ploučnice

Klikací se Ploučnice spolu se Svítavkou a jejich nivou o rozloze téměř 283 hektarů. To je nová přírodní rezervace Meandry Ploučnice a Svítavky, kterou dnes po mnoha letech příprav i projednávání vyhlásila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Přírodní rezervace se nachází v severní (dokeské) části CHKO Kokořínsko – Máchův kraj.

<https://zpravodajstvi.ecn.cz/?x=3083751>

Globální výzva Světové organizaci pro zdraví zvířat

Více než 130 nevládních organizací, odborníků a známých osobností – včetně Briana Coxe, Alana Cumminga, Zoë Wanamaker a Joanny Lumley – vyzývá v otevřeném dopise Světovou organizaci pro zdraví zvířat (WOAH), aby v rámci zásadní reformy pravidel pro přepravu zvířat zajistila jejich účinnější ochranu. Signatáři apelují na ukončení nesmírného a zbytečného utrpení milionů zvířat, s nimiž se při dálkové přepravě každoročně zachází jako s pouhým nákladem.

<https://zpravodajstvi.ecn.cz/?x=3083352>

Hrozí legalizací toxického popela ze spaloven v silnicích a budovách – nový unijní zákon

Nová zpráva Zero Waste Europe varuje: struska obsahuje PFAS i těžké kovy. Více než 40 organizací žádá přísnější pravidla. Čerstvě publikovaný mezinárodní report organizace Zero Waste Europe z května 2026 přináší zásadní varování před chystaným unijním zákonem k oběhové ekonomice (Circular Economy Act). Evropská komise totiž plánuje na podzim 2026 v tomto zákoně masivně podpořit využívání druhotných surovin, což s sebou však nese obrovské riziko: bez přísných pojmů unie fakticky zlegalizuje a urychlí šíření nebezpečných látek do silnic, budov a veřejné infrastruktury.

<https://amika.org/novinky/silnice-plne-vecnych-chemikaliichystany-unijni-zakon-nahrava-spalovnovelobby-v-cr>

Čmelák zrevitalizuje alej

Rekonstrukce aleje topolů mezi Horní a Dolní Světlou ve špatném zdravotním stavu a jejich náhrada diverzifikovanými dřevinami našich původních druhů a obnovení krajinného prvku. To je projekt SPP Čmelák. Cílem je nahradit nepůvodní topol. Nepravidelná smíšená alej poskytne úkryt a zdroj potravy pro mnoho druhů živočichů (savci, ptáci, obojživelníci, plazi).

Pěnice černohlavá, lidově zvaná černohlávek, svým flétnovým zpěvem každé jaro oživuje naše lesy i zahrady. Pro svůj libozvučný zpěv získal ostatně celý rod pěnic své jméno. Druhový název černohlavá pak odkazuje k černé čepičce samce, zatímco samice má temeno hlavy rezavě hnědé. Původně lesní druh se dokázal přizpůsobit změnám prostředí způsobeným lidskou činností, a dnes se s ním běžně setkáváme i v městských parcích a zahradách. Přestože patří mezi hojně druhy, čelí pěnice černohlavá řadě hrozeb, včetně přetrvávajícího nelegálního lovu ve Středomoří. (ČSO)

Nejlepší biopotravina roku slaví 25 let

BIO VYBRANÉ S DŮRAZEM NA KRAJINU

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců vyhlašuje 25. ročník soutěže Nejlepší biopotravina roku 2026. Cílem soutěže je každoročně představit to nejlepší z české bioprodukce a ocenit výrobce hospodařící v souladu s principy ekologického zemědělství. Letošní ročník zároveň upozorňuje na místa, kde biopotraviny vznikají, a připomíná, že jejich kvalita začíná už v naší krajině. O vítězi rozhodne odborná porota složená z osobností gastronomie, zemědělství, obchodu i médií. Přihlášky je možné podávat do 31. července 2026. Úspěch v soutěži přináší výrobcům větší publicitu, důvěru zákazníků i nové příležitosti na trhu.

slunných stráních plných včel a biodiverzity a řada ekologických farem hospodaří v chráněných krajinných oblastech nebo jiných ceněných územích.

Kvalita biopotravin začíná už v krajině, kde vznikají. Je to nedílnou součástí jejich příběhu,“ zdůrazňuje Kateřina Urbánková,

Oceněné biopotraviny roku 2026, vítězové jednotlivých kategorií. Celkovým vítězem se stala SMETANA BIO ve vratných sklenicích od společnosti Naše Farmy Pá-Pá a uspěla také s nejlepším steakovým biomasem – vepřovým T-bone steakiem. V dalších kategoriích uspěly například kančí biošunka z přeštického plemene z Biofarmy Sasov, jablečný biomost ze Statku Cidlina, či hostětínský bioocet z Moštárny Hostětín. Nejlepším biovinem se stala Pálava z Biovinářství Víno Marcinčák v Mikulově.

Soutěž už čtvrt století představuje to nejlepší z bio

Soutěž Nejlepší biopotravina roku již 25 let upozorňuje na výjimečné výrobky českých ekologických zemědělců a zpracovatelů. Pomáhá spotřebitelům orientovat se v nabídce certifikovaných biopotravin a zároveň zviditelňuje výrobce, kteří při své práci respektují přírodu, krajinu i welfare zvířat.

„Za dobu své existence soutěž ocenila desítky výjimečných výrobků napříč celým spektrem české bioprodukce. Jen v posledních letech porota ocenila například BIO smetanu ve skle, trhanou paštiku z přeštika, ovčí sýry, mošty, povidla, rajčata, steaky nebo třeba dršťkovou polévku. Velkou pozornost každoročně přitahuje také kategorie biovíno. Soutěž dlouhodobě ukazuje, že české ekologické zemědělství není jen o základních surovinách, ale nabízí širokou škálu kvalitních, originálních,

řemeslně zpracovaných a inovativních výrobků,“ říká **Kateřina Urbánková**, manažerka PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců.

Letošní kampaň obrací pozornost ke krajině

Horské pastviny, ovocné sady, vinice nebo farmy ukryté v malebné krajině. Právě zde vznikají biopotraviny, které se každoročně ucházejí o titul Nejlepší biopotravina roku. Organizátor soutěže, PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, se proto letos rozhodl upozornit nejen na samotné výrobky, ale také na prostředí, ve kterém vznikají.

„Biopotraviny vznikají na nádherných místech. Právě na to bychom chtěli v letošním ročníku soutěže upozornit. Podstatou ekologického zemědělství je šetrný přístup k přírodě. Mléčné výrobky pocházejí od krav pasoucích se na našich pastvinách, ovoce dozrává v sadech na

Kdo se může přihlásit

Do soutěže se mohou přihlásit čeští výrobci a zpracovatelé biopotravin v následujících kategoriích:

- Biopotraviny živočišného původu – masné produkty
- Biopotraviny živočišného původu – mléčné produkty
- Biopotraviny rostlinného původu
- Biomasa
- Biovýrobky pro gastronomii, pochutiny a ostatní potravinářské výrobky
- Biovína

Přihlášky do kategorie biovína je možné podávat prostřednictvím systému Elwis do 20. července 2026. Kategorie biovin je organizována ve spolupráci se Svazem vinařů České republiky, o. s. Uzávěrka přihlášek pro ostatní kategorie je 31. července 2026.

O vítězích rozhodne odborná porota

O vítězích rozhoduje odborná porota složená z osobností gastronomie, zemědělství, obchodu i médií. Jejím předsedou je již tradičně gastronomický publicista a zakladatel projektu Maurerův výběr **Pavel Maurer**. Mezi porotci nechybí ani agrární analytik **Petr Havel**, novinářka a propagátorka kvalitních potravin **Hana Zemanová**, šéfredaktor časopisu Zboží&Prodej **Petr Hříbal**, fotograf a dokumentarista **Jan Hvízdal**, **Romana Nýdrle** ze Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR nebo **Pavla Hynčíková** ze společnosti Proveletrhy.

Porota hodnotí nejen chuť a kvalitu výrobků, ale sleduje i zpracování obalu, prezentaci a celkový přínos pro rozvoj ekologického zemědělství.

Citace: „Spektrum biopotravin v ČR, stejně jako počet zpracovatelů, stabilně roste. Proto jsme letos přistoupili ke změnám v nastavení soutěže a začali jsme složením poroty. Chceme, aby vše lépe odpovídalo potřebám soutěže i aktuálnímu vývoji v sektoru ekologického zemědělství. Věřím, že tato změna přispěje k lepším

BIO VYBRANÉ S DŮRAZEM NA KRAJINU

DOKONČENÍ

zviditelnění a propagaci biovýrobků od tuzemským producentů. Protože jsou skvělé a pozornost zákazníků si rozhodně zaslouží!“

Proč se do soutěže zapojit

Účast v soutěži přináší výrobcům řadu výhod. Oceněné produkty mohou využívat prestižní logo soutěže, získávají mediální podporu a možnost prezentace na odborných i spotřebitelských akcích. Výrobci navíc získávají cennou zpětnou vazbu od odborné poroty a ocenění, které posiluje důvěru zákazníků i obchodních partnerů.

FOTO – PRO-BIO Svaz EZ

Staré, ještě produkční, stromy v ekosadech stojí za záchranu.

Ekologičtí zemědělci požadují cílenou podporu

Organizace IFOAM Organics Europe uspořádala tiskovou konferenci o budoucnosti společné zemědělské politiky (SZP), na níž představila požadavky evropského hnutí za ekologické zemědělství. Akci předcházelo předání společného prohlášení o budoucnosti SZP evropskému komisaři pro zemědělství a potraviny Christophu Hansenovi. Organizace v něm vyzývá k zachování silné a cílené podpory ekologického zemědělství i po roce 2027.

Nově zvolená prezidentka IFOAM Organics Europe Dóra Drexler uvedla: „Ekologické zemědělství je klíčovým nástrojem veřejné politiky, který umožňuje přechod k udržitelným a odolným zemědělsko-potravinovým systémům v Evropské unii. Přináší řešení celé řady výzev – snižuje závislost EU na syntetických vstupech, přispívá k evropské potravinové soběstačnosti, vytváří nové příležitosti pro mladé lidi na venkově díky lepším ekonomickým vyhlídkám a nabízí mnoho dalších přínosů. Společná zemědělská politika přispěla k rozvoji ekologického zemědělství v uplynulých desetiletích a měla by ekologické zemědělce odpořádajícím způsobem podporovat i nadále. Ekolo-

Soutěž je zároveň příležitostí představit svou práci široké veřejnosti a ukázat, že kvalitní potraviny vznikají v souladu s přírodou a principy ekologického zemědělství.

Vyhlášení proběhne v září v Praze

Nad soutěží převzal záštitu ministr zemědělství a Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Výrobky porota bude hodnotit v průběhu léta a **slavnostní vyhlášení výsledků se uskuteční 3. září 2026 v Praze za účasti zástupců Ministerstva zemědělství, odborné veřejnosti i producentů biopotravin.**

Andrea Saláková

PR manažerka PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců

gické zemědělství totiž představuje nejjednodušší a neefektivnější způsob, jak v nové rozpočtové struktuře naplnit environmentální ambice SZP.“

Předseda rady IFOAM Organics Europe Jan Plagge dodal: „Členské státy by měly i v budoucí SZP zachovat povinnost podporovat ekologické zemědělce prostřednictvím plateb za přechod na ekologické zemědělství a plateb za zachování ekologického zemědělství, plně financovaných z prostředků EU. Jde o zásadní nástroj podpory biosektoru, který zároveň dává ekologickým zemědělcům jistotu do budoucna. Vedle toho je nezbytné, aby každý členský stát měl ucelený a ambiciózní plán rozvoje biosektoru, přizpůsobený národním podmínkám a specifickým. Nově navrhovaná rozpočtová struktura k tomu nabízí vhodný rámec. IFOAM Organics Europe proto vyzývá členské státy, aby do svých národních a regionálních partnerských plánů začlenily samostatné kapitoly věnované ekologickému zemědělství. Podobný přístup již funguje v rámci strategických plánů SZP a měl by být zachován i do budoucna.“

V době, kdy pokračují jednání o budoucnosti společné zemědělské politiky i příštím víceletém finančním rámci EU, vyzývá IFOAM Organics Europe Evropskou komisi, poslance Evropského parlamentu i členské státy, aby zajistili ekologickému zemědělství podporu a uznání, které přinese prospěch zemědělcům, spotřebitelům i celé společnosti.

Nová vrstva Intravilán:

rychlá identifikace rizikových polí nad zastavěným územím

Z jakého pole může na váš dům přitéct bahno?

Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v.v.i., spravuje Geoportál SOWAC. Do aplikace **Protieroční kalkulačka** nyní přidal novou mapovou vrstvu Intravilán. Ta je chytře napojená na erozně uzavřené celky (EUC), takže jedním kliknutím zjistíte, které pole leží nad vybraným místem – tedy po směru odtoku.

Jak na to?

* **Navštivte PROTIEROZNÍ KALKULAČKU:** <https://kalkulacka.vumop.cz/>

* V levém panelu otevřete složku Vrstvy pro výpočet eroze a zapněte vrstvu Intravilán.

* Nahoře zvolte nástroj Dotaz na vrstvu.

* Kliknutím do mapy na intravilán (zastavěné území) se vám graficky zvýrazní ta část erozně uzavřeného celku, která místo přímo ovlivňuje.

* Pokud chcete zobrazit i Odtokové linie (modré čáry na ukázce ilustrační fotografie), zapněte ve složce Podkladové vrstvy eroze vrstvu „Odtokové linie“.

K čemu je to dobré?

Na pár kliknutí zjistíte, z kterých polí a svahů skutečně hrozí splach půdy a vody směrem do vaší obce. Jde o výborný nástroj pro rychlou orientaci i plánování protieročních opatření. (Nejlépe funguje při zobrazení na počítači.) * Chcete vědět, k čemu všemu **Protieroční kalkulačka** slouží? Podívejte se na třiminutové informační video:

<https://youtu.be/IgNOVufRrk>.

Ukázka odtokových linií (modré čáry).

Zdroj: <https://agronavigator.cz/aktualita/nova-vrstva-intravilan-rychla-identifikace-rizikovyh-poli-nad-zastavenym-uzemim>

NEJLEPŠÍ EKOFARMA ROKU 2026 je z jižních Čech Ekohospodářství Struhy s rodinou Kojetínových

Rodinná Farma Struhy z jižních Čech získala titul Nejlepší ekofarma roku 2026. Hospodářství manželů Kojetínových se zaměřuje na ekologický chov krav, produkci biomléka a výrobu širokého spektra mléčných produktů v kvalitě BIO. Ocenění udělují PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců a Nadační fond Bartákův hrnec ekohospodářstvím, které dlouhodobě dokazují, že ekologické zemědělství může být šetrné ke krajině, zvířatům i lidem a současně produkuje kvalitní potraviny.

Tomáš Kojetín u stáda.

Slavnostní předání ceny se uskutečnilo přímo na farmě za účasti veřejnosti v rámci Dne otevřených dveří v sobotu 13. 6. 2026.

Farma Struhy hospodaří v obci Vlastec-Struhy v jižních Čechách, mezi Pískem a hradem Zvíkovem. Manželé Kojetínští ji založili v roce 2010 s pouhými šesti kusy skotu. Dnes má farma přibližně 40 dojnic a 40 telat a jalovic. Na 250 hektarech půdy si pěstuje krmivo pro celé stádo a před čtyřmi lety rozšířila hospodářství také o chov slepic. Stejně jako mléčné výrobky nesou i vejce označení BIO.

Sázka na krávy z alpských hor

Farma Struhy si ekologickou cestu zvolila hned při svém vzniku. „Od začátku jsme chtěli hospodařit ekologicky, protože nám to tak dává smysl. Je to někdy cesta mnohem složitější a trnitější než konvenční zemědělství, ale nás to takhle baví. Děláme to i proto, aby půda, na které hospodaříme,

zůstala živá i pro naše děti. A jejich děti,“ říká Tomáš Kojetín, majitel hospodářství.

Vedle postupného rozšiřování stáda se na farmě rozhodli také pro méně obvyklý krok. Jako jedni z prvních v České republice začali chovat plemeno Brown Swiss, švýcarský hnědý skot pocházející z oblasti Allgäu. Důraz přitom kladou nejen na kvalitu biomléka, ale i na individuální péči o zvířata. „Zakládáme si na tom, že každou naši krávu známe jménem. U některých krav dokonce dojíme již několikátou generaci, jsou to takové rodiny,“ dodává Kojetín.

Farma, kde jsou zvířata na prvním místě

Právě respekt k přírodě, krajině a chovaným zvířatům, ale také dodávky do veřejného stravování a dostupnost produktů z farmy patří mezi důvody, proč si porota vybrala letos právě Farmu Struhy.

„Farma Struhy je ukázkou toho, že ekologické zemědělství není jen způsob hospodaření, ale také určitý životní postoj. Současně je to ale zcela produkční zemědělství, ne nějaký „skanzen“. Na farmě

Plemeno Brown Swiss je v Česku poměrně vzácné.

Slepice žijí ve volném výběhu.

je vidět dlouhodobá péče o půdu, odpovědný přístup ke zvířatům i snaha vytvářet zdravé prostředí pro budoucí generace. Farma také dodává významné množství biopotravin do veřejného stravování a spolupracuje s řadou okolních farem – ekologických zemědělců v regionu. Přesně takové příklady chceme oceněním Nejlepší ekofarma roku zviditelňovat,“ říká **Kateřina Urbánková**, manažerka PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců.

Jemnost po mléku

Na farmě věří, že dobrý mléčný výrobek začíná u kvalitního mléka. To zpracovávají ve vlastní mlékárně na mléko, jogurty, tvarohy, smetany, máslo, čerstvé sýry i tvarohové dezerty. Všechny výrobky vznikají v biokvalitě a tradičními postupy. „Snažíme se, aby v nich vynikla především chuť samotného mléka. Naše

sýry nejsou přesolené a jogurty ani tvarohy zbytečně přeslazené,“ uvádí farma. Celková filozofie manželů Kojetínských je nabízet produkty v takové podobě, jakou znaly už generace před námi.

Farma, kde myslí i za plot a rádi experimentují

Na Farmě Struhy nekončí péče o krajinu u chovu krav a výroby biomléka. Provozují také vlastní kompostárnu, ve které zpracovávají organický odpad z okolních obcí a firem. Výsledný kompost následně využívají na vlastních pozemcích. Současně na části půdy v ekologickém režimu množí osiva zemědělských plodin. Farma tak propojuje vlastní zemědělskou výrobu se službami, které mají smysl i pro širší okolí.

Část půdy každý rok pronajímají nebo vyčlení na experimentování. Zkouší ne-tradiční plodiny, oševní postupy i různé kombinace plodin. Cílem je rozvíjet uhlíkové regenerativní zemědělství v podmínkách eko – tedy systém, který pracuje s půdou šetrně, bez průmyslových hnojiv a v souladu s přírodními procesy.

Den otevřených dveří a vrat

Slavnostní předání ocenění Nejlepší ekofarma roku 2026 proběhlo v rámci Dne otevřených dveří přímo na Farmě Struhy v sobotu 13. června. Návštěvníci

se mohou těšit mimo jiné na komentované prohlídky hospodářství, farmářský trh bioproduktů nebo kuchařskou show. Pro děti bude připraveno malování na obličej, mazlení s telátko nebo ukázky požární a zemědělské techniky. Podrobnosti o akci budou zveřejněny na webových stránkách PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců. Vstup je zdarma.

Zajímavosti o Farmě Struhy

Mléko z Farmy Struhy vyniká nadprůměrnými parametry: obsah tuku se pohybuje mezi 3,8 % v létě a 4,5 % v zimě, obsah bílkovin dosahuje 3,5 % a počet somatických buněk se drží pod 85 000/ml – hodnoty svědčící o vynikajícím zdraví stáda. Sezónní variabilita chuti a složení mléka je přitom vítaná – je přirozeným důsledkem pastvy a životního cyklu krav.

Krávy Brown Swiss patří mezi nejdéle žijící mléčná plemena – jejich produkční kariéra je výrazně delší než u rozšířeného Holštýna, což přímo odpovídá filozofii farmy, kde se dojí již několikátá generace některých krav. Na webu farmy popsali toto plemeno jednoduše: „*Brownswissky jsou hodné, odolné a dlouhověké.*“ Jejich mléko má přirozeně vyšší obsah kaseinu, což ho předurčuje ke výrobě kvalitních sýrů a dalších mléčných výrobků.

Vlastní mlékárna byla na Farmě Struhy spouštěna etapově: provoz zahájila v červnu 2015 a v roce 2023 prošla významnou profesionalizací. Všechny mléčné výrobky jsou certifikované BIO a řada z nich je dostupná v zálohovaném vratném skle – krok, který dobře ilustruje celkový přístup farmy k udržitelnosti.

Andrea Saláková,
PRO-BIO Svaz EZ

Oceněné ekohospodářství
www.farmastruhy.cz

FOTO – PRO-BIO Svaz EZ

Rodina Kojetínských s náměstkyní ministra zemědělství Ing. J. Špalkovou (uprostřed) a zástupci PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců – vlevo předseda Svazu Ing. Zdeněk Perlinger, vpravo místopředseda Svazu Ing. Tomáš Klejzar a manažerka Svazu Bc. Kateřina Urbánková.

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ A VRAT ve Struhách ve foto

O soutěži Nejlepší ekofarma roku

Soutěž Nejlepší ekofarma roku vyhlašuje PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců ve spolupráci s Nadačním fondem Bartákův hrnec od roku 2019. Hlavním cílem je ocenit hospodářství, která jsou vzorem v péči o krajinu, etickém chovu zvířat, transparentní výrobě potravin a vztahu k veřejnosti. Odborná komise při výběru zohledňuje nejen ekologické principy, ale také stabilitu firmy a její přínos komunitě, zpracování biopotravin, historii a mnoho dalších aspektů.

Slavnostní předání ocenění pro nejlepší ekofarmu se uskutečilo na rodinném hospodářství Struha a zároveň přišla veřejnost na Den otevřených vrat v sobotu 13. června. Předání diplomu a přesypání zlatáků z Bartákova hrnce se zúčastnila náměstkyně ministra zemědělství Ing. Jaroslava Špalková. Po celý den byly pro návštěvníky připraveny komentované prohlídky hospodářství, farmářský trh bioproduktů nebo kuchařská show. Dětský program nabídl malování na obličej, mazlení s telátko nebo ukázky požární a zemědělské techniky. O hudební doprovod se postarala kapela ELIZABETH z Milevska.

Zpracování mléka na jogurty, tvarohy, smetany, máslo, čerstvé sýry i tvarohové dezerty.

*Výstava zemědělské techniky při dni otevřených vrat je nezbytností.
FOTO – PRO-BIO Svaz Ekologických zemědělců*

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ A VRAT ve Struhách ve foto

Přijela rodina Dobešových ze Střítežského fojtství, která přivezla Bartákův hrnec za minulý rok, aby se z něj přesypaly čerstvě ražené padesátikoruny novým držitelům ze Struhy.

Prodej biopotravin z oceněného hospodářství i od okolních ekozemědělců.

Přes deštivý předchozí den se při akci vyčáslilo a přišly stovky návštěvníků.

Komentovaná prohlídka ekologického hospodářství s Tomášem Kojetínem.

Tomáš Kojetín u stáda.

Více fotografií z předávání titulu Nejlepší ekofarma roku a Bartákova hrnce naleznete:
<https://pro-bio.cz/aktuality/den-otevrenych-dveri-na-nejlepsi-ekofarme-roku-2026-farme-struhy/>

Muž, který pomohl zlepšit ekologické zemědělství v Česku

Prof., Ing. Jan Moudrý, CSc., obdržel Ocenění PRO-BIO Svazu EZ za přínosy pro rozvoj ekologického zemědělství

Ocenění, poděkování i plány. Taková byla valná hromada PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců, která se konala v Třeštickém mlýně na Vysočině. Letošní setkání se konalo v době, kdy společností i zemědělským sektorem rezonuje řada témat – od proměn zemědělské politiky přes debaty o ochraně plodin a byrokracii až po každodenní výzvy farmaření v měnícím se klimatu. Přesto se hlavním tématem setkání stalo ocenění prof. Jana Moudrého, který se dlouhodobě podílí na rozvoji ekologického zemědělství v Česku.

Na foto zleva: místopředseda Svazu Tomáš Klejzar, manažerka Svazu Kateřina Urbánková, oceněný prof. Jan Moudrý a předseda Svazu Zdeněk Perlinger.

Ocenění pro prof. Jana Moudrého: 35 let práce pro ekologické zemědělství

Slavnostním vrcholem Valné hromady bylo předání Ocenění PRO-BIO Svazu za mimořádný přínos ekologickému zemědělství. Letos jej obdržel **prof. Ing. Jan Moudrý, CSc.**, vědecký pracovník a dlouholetý pedagog Katedry agroekosystémů Fakulty zemědělské a technologické Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Zde se dlouhodobě věnoval studiu výnosu a kvality polních plodin – zejména cereálií, pseudocereálií a alternativních plodin – se zaměřením na ekologické pěstitelské systémy. Stál také u vzniku prvního vysokoškolského učebního oboru zaměřeného na ekologické zemědělství v České republice.

Ve spolupráci se šlechtiteli se podílel na zavádění bezpluchého ovsa, pšenice špaldy a laskavce do pěstitelské praxe v ČR. Je autorem nebo spoluautorem více než 150 vědeckých a odborných publikací a řešitelem desítek výzkumných projektů, z nichž mnohé přímo formovaly agrotechnické postupy ekologických zemědělců.

„Jsme rádi, že se nám podařilo myšlenku oceňovat kolegy z oblasti ekologického zemědělství uvést do reality. Je mnoho osobností, které za více než 35 let, co se v ČR hospodaří ekologicky, udělaly obrovský kus práce. Profesor Moudrý k nim bez pochyb patří – a je nám ctí mu

tímto způsobem poděkovat,“ říká **Kateřina Urbánková**, manažerka PRO-BIO Svazu.

Ocenění PRO-BIO Svazu loni poprvé získal **Ing. Roman Rozsypal, CSc.**, spoluzakladatel poradenské organizace EPOS a dlouholetý ředitel certifikační společnosti Biokont CZ. Svaz ocenění každoročně uděluje osobnostem, bez jejichž práce by ekologické zemědělství v ČR nevypadalo tak, jak

vypadá dnes.

Schválení hospodaření a výhled pro rok 2026

Valná hromada projednala a schválila účetní závěrku PRO-BIO Svazu za rok 2025 i zprávu o hospodaření. Výsledky potvrzují stabilní fungování organizace.

Členové se zároveň věnovali zprávě o činnosti Svazu, aktuálnímu stavu ekologického zemědělství v ČR a legislativnímu i dotačnímu výhledu pro rok 2026. Součástí jednání byl také návrh plánu práce, rozpočtu a hlavních aktivit Svazu pro nadcházející období.

K debatě o Stutoxu: ekologické zemědělství zná svou odpověď a nepodporuje plošnou aplikaci

PRO-BIO Svaz si je vědom, že valná hromada se konala v době, kdy část veřejnosti i zemědělské komunity diskutuje o plošném použití rodenticidu Stutox. Svaz k tématu zdůrazňuje to podstatné: v certifikovaném ekologickém zemědělství jsou chemické rodenticidy, včetně přípravku Stutox, zakázány. Člen PRO-BIO Svazu s platnou BIO certifikací tento přípravek použít nesmí – jeho použití by bylo v rozporu s pravidly ekologické produkce.

Ekologičtí zemědělci regulují škůdce jinými cestami: podporou přirozených predátorů, jako jsou dravci, sovy či lasi-

covité šelmy, péčí o krajinné prvky, pestřím osevním postupem a dlouhodobým budováním biologické rovnováhy v půdě i krajině. Nejde o deklaraci, ale o každodenní praxi ekologického hospodaření.

PRO-BIO Svaz je profesní sdružení ekologických zemědělců, nikoli orgán státní správy, a nemá mandát zasahovat do rozhodování o způsobech hospodaření v konvenčním zemědělství. Každý pěstitel, chovatel i spotřebitel však může přispět k tomu, aby metod hospodaření bez syntetických chemických vstupů přibývalo.

Podíl biopotravin na celkové spotřebě v ČR se pohybuje nízko, ale čím více lidí bude biopotraviny vyhledávat, tím větší plochy mohou být obhospodařovány ekologicky – a tím menší prostor zůstane pro podobné debaty.

„Každý, kdo se podívá do své ledničky a položí si otázku, kolik z toho, co běžně jí, pochází z ekologického zemědělství, drží v ruce část odpovědi. Spotřebitelská volba má přímý vliv na to, jak bude česká krajina vypadat,“ dodává Kateřina Urbánková.

Andrea Saláková

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců je jediné celostátní sdružení ekozemědělců, zpracovatelů a prodejců biopotravin. Sdružuje také poradce, školy, spotřebitele a přátele ekologického zemědělství. Svaz PRO-BIO spolupracuje s Ministerstvem zemědělství ČR, Ministerstvem životního prostředí ČR a je členem mezinárodní asociace IFOAM EU. Centrála svazu je v Šumperku.

Kateřina Urbánková, manažerka PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců, 725 571 027
I katerina.urbankova@pro-bio.cz
www.pro-bio.cz

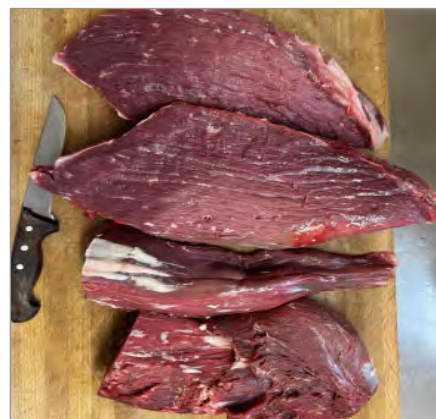
Den otevřených vrat na Ekofarmě Šumava u Lehockých

Vsobotu 11. července uspořádali Den otevřených vrat na Ekofarmě Šumava při příležitosti výročí 30 let hospodaření farmy. Rodina Lehockých představila nejen historii hospodaření za uplynulé roky, ale také plány do budoucna.

Návštěvníci akce v Bystřici nad Úhlavou (u Nýrska) mohli zhlédnout ukázkou stříhání šumavských ovcí, prohlédnout si zemědělskou techniku či ochutnat občerstvení z bioprodukce farmy. Pro děti byly připraveny projížďky na koních, malování na obličeje, tematické hry nebo lesní pedagogika u stánku Lesy ČR. Ministerstvo zemědělství a PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců prezentovaly ekologické zemědělství a bioprodukci v ČR.

Farmu osobně podpořil a úspěch v dalším hospodaření popřál také Ing. Jindřich Fialka – vrchní ředitel Sekce potravinářství MZE a Potravinový ombudsman.

POZNÁMKA: V Bio vyšly reportáže o ekohospodaření Lehockých v čísle 5/2024 a v čísle 1/2016.

Dušan Lehocký, matador ekologického zemědělství, provází účastníky akce po ekologickém hospodářství.

FOTOGRAFIE NA STRÁNCE – PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců.

Čeští vědci našli nový způsob ochrany obilí před škůdci

ROZMARÝN MÍSTO CHEMIE

Esenciální olej z rozmarýnu může nahradit část chemických přípravků používaných při ochraně skladovaného obilí. Vědci z Národního centra zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i. (CARC), vyvinuli účinnou a šetrnou metodu ochrany obilí, která se vyznačuje minimální reziduální zátěží a nevede ke vzniku rezistence škůdců. Metoda cílí na hmyzí škůdce, kteří každoročně způsobují významné ztráty na skladovaných komoditách a zhoršují jejich kvalitu.

Přírodní alternativa v době, kdy chemie naráží na limity

Ochrana skladovaných komodit dnes stojí především na syntetických přípravcích nebo fumigaci – hubení škůdců vysoce toxickým plynem v uzavřeném prostoru. Tyto postupy však narážejí na své limity, zejména kvůli narůstající rezistenci škůdců. Navíc je nelze využívat v ekologickém zemědělství. Rozmarýnový olej proto představuje šetrnou alternativu.

Rezistentní škůdci ohrožují sklady po celém světě

Skladištní škůdci každoročně způsobují na obilí a dalších komoditách významné ztráty – nejen množstvím zničeného zrna, ale i znehodnocením jeho kvality. Přítomnost živého hmyzu je navíc častým důvodem reklamací a ekonomických ztrát. Největší problém představují v praxi zejména brouci, jako pilousi, korovníci, po-

temníci nebo lesáci.

Stoupající rezistence škůdců vůči běžným přípravkům výrazně omezuje možnosti ochrany a zvyšuje její náklady. Proto se hledají nové postupy, které by mohly dosavadní metody doplnit nebo nahradit. Rozmarýnový olej se ukazuje jako zajímavá alternativa, zejména v prostorech, kde klasické přípravky přestávají fungovat.

„Zemědělství dnes čelí silnému tlaku na snižování chemických vstupů, ale zároveň potřebuje spolehlivou ochranu úrody. Hledání funkčních alternativ k syntetickým prostředkům ochrany je dnes aktuální nejen z ekologických, ale i z ekonomických důvodů,“ uvedl **Radek Aulický** z CARC.

Jak metoda funguje

Metodika využívá esenciálního oleje ve formě aerosolu aplikovaného do uzavřeného systému aktivního větrání ošetřovaného prostoru. Ošetření trvá 24 hodin

a testy v podmínkách blízkých běžnému provozu prokazují vysokou účinnost zejména proti běžným skladištním broukům. Výhodou je, že olej se v prostředí rozkládá, čímž minimalizuje reziduální zátěž a škůdci si na něj nevytvářejí odolnost.

Šance pro bioprodukci

V České republice se ročně vyprodukuje zhruba osm milionů tun obilí, z toho přibližně 117 tisíc tun v ekologickém režimu. Právě ekologicky pěstované obilí a osiva však patří k nejobtížněji chráněným komoditám. Přísná pravidla omezují dostupné způsoby ochrany a technologie, které by ji zajistily, jsou pro relativně malé objemy obilí finančně náročné. Nový postup tak může ekologickým zemědělcům nabídnout cenově dostupnou a environmentálně šetrnou variantu ochrany. Metodika může najít uplatnění i v konvenčních provozech, zejména tam, kde běžně používané chemické prostředky selhávají v důsledku již existujících populací rezistentních škůdců.

Ing. Radek Aulický, Ph.D.,
výzkumný tým

Kateřina Čapounová,
koordinátorka komunikace
In: Aktuální PRO-BIO Svaz EZ

Metodika ošetření skladovaného obilí rozmarýnovým olejem

Autorský tým: Ing. Radek Aulický, Ph.D.; Mgr. Tomáš Vendl, Ph.D.; Ing. Ondřej Douša, Ph.D.; Ing. Jan Prokop; doc. Ing. Václav Stejskal, Ph.D.

Metodika vznikla za finanční podpory Národní agentury pro zemědělský výzkum Mze ČR a je výstupem řešení projektu QK21010064. Je určena pro zemědělskou a potravinářskou praxi, která se zabývá skladováním obilí. Náhled metodiky zde.

O CARC Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i. (CARC), je přední českou výzkumnou institucí zaměřenou na udržitelný rozvoj zemědělství, potravinářství a ochranu přírodních zdrojů. Centrum vytváří vědecky podložené poznatky a technologická řešení pro efektivní produkci surovin, vyšší kvalitu a bezpečnost potravin i adaptaci zemědělství na klimatické změny. Zároveň rozvíjí inovativní přístupy k udržitelné bioekonomice. Usiluje o výzkumnou excelenci a internacionalizaci, stejně jako o efektivní přenos výsledků výzkumu a inovací do praxe, a to prostřednictvím aktivní spolupráce s aplikační sférou.

TRADIČNÍ UCHOVÁNÍ ZELENINY NA ZIMU

Je tu podzim a přichází hlavní čas sklizně plodů ze zahrádek. Přemýšlíme, jak co nejlépe uchovat naše bio a eko výpěstky. Máme-li zeleninu ze zahrádky, pak opravdu víme, co jíme, a nemusíme se spoléhat například na bezzubou obchodní kampaň „Víme, co jíme“ a podobné, často nepřilíš solidní akce. Pod tímto heslem s logem se podle mého názoru bohužel o kvalitě a složení potravin nedozvíme vůbec nic... Ale to, co jsme si sami vypěstovali a navíc i správně uložili na zimu a časné jaro, máme pod dohledem.

Naši předkové přežívali v relativní pohodě zimní a časné jarní měsíce bez chladniček, mrazáků a jiných technologických zázraků díky přirozeným postupům uchování zeleniny, brambor a ovoce. Pokud byla úroda a nebyla příliš krutá a dlouhá zima, pak dobře uložené plody polí, mezí a zahrad dokázaly v našich krajích dát dostatek živin, vitaminů a jiných životně důležitých látek celým rodinám i komunitám i v zimě. Ne jinak je tomu i dnes v mnohých odlehlejších a méně rozvinutých částech světa se silnými a dlouhými zimami (Sibiř, části severovýchodní Asie, Gronsko, výše položené oblasti Jižní Ameriky apod.) Zkusme si tedy letos alespoň část svých výpěstků uchovat na zimu tradičně. Obejdeme se nejen bez chemie, ale i bez větší spotřeby energie a zásoby na zimu si připravíme rychle a s minimální námahou.

Uchování zeleniny v čerstvém stavu ve sklepě apod.

V rodinných domech, na zemědělských usedlostech či na chalupách máme většínou k dispozici sklep, nebo alespoň chladnou, ale nezamrzající komoru. Na některých chatách máme malý podzemní sklípek, jindy nám poslouží místo sklepa nevytápěná, ale nezamrzající garáž, před-

Topinambury v zemi.

siň, třeba i bývalý chlívek u chalupy apod. Nejdůležitější je, aby se teplota v takových místnostech držela po celou zimu okolo 5–6 °C a nedostávala se pod nulu. Dobré také je, aby v místnosti bylo jen velmi málo světla, nejlépe beze světla vůbec, jsou-li okna, pak se je na zimu pokusíme něčím „zatemnit“. Také vlhkost takové skladovací místnosti je důležitá, aby nám potraviny nevysychaly a uchovaly si šťavnatost až do jara. Sklep či dobrá komora má vlhkost ideální, jinde si musíme třeba i trochu poradit občasným lehkým post-

Zeleninu s nějakým hendikepem zpracujeme hned nebo uskladněnou zeleninu ze sklepa můžeme postupně opět zpracovávat, například kvašením.

řikem zeleniny vodou, dobrým větráním a hlavně častou kontrolou stavu uložené zeleniny, brambor apod.

Je škoda, že většina nových rodinných domků se staví bez podsklepení. Při stavbě beze sklepů se nějaké ty prostředky ušetří, ale do budoucna se jich mnohem více vydá na energiích (zbytečně velké chladničky a mrazáky, chlazené vinotéky apod.), a to už vůbec nebereme v potaz možnosti budoucí energetické či jiné krize.

Ve sklepě apod. skladujeme hlavně: brambory, červenou i jinou řepu, ředkve, tuřiny, vodnice, všechnu kořenovou zeleninu (mrkev, celer, petržel, pastinák, černý kořen). V rodinách na venkově jsou různé zažití zvyklosti uchování brambor

Ředve daikon

a zeleniny ve sklepě apod. To necháme na každém, jak si poradí.

My máme v domku docela pěkný přirozeně vlhký tmavý sklep a za několik desetiletí zahradničení se nám osvědčil velmi jednoduchý způsob ukládání zeleniny ze zahrady na zimu. Shora uvedenou zeleninu i brambory sklízíme při relativně suchém počasí, aby se zemina od plodů dobře odloupala a nebylo třeba zeleninu omývat vodou. Vybereme ty pěknější kousky, drobné či pokřivené kusy v kuchyni co nejdříve zpracujeme.

Natě či listy rukou odkrutíme (nestříháme, neřežeme), takto připravené kusy necháme na vzduchu den, dva oschnout. Každý druh zeleniny zvlášť poté ukládáme do černých plastových pytlů nebo tmavých tašek, tak asi 5 kg do jednoho obalu. Pracujeme opatrně, aby se kusy nepolámaly nebo jinak nepoškodily. Obaly necháme lehce otevřené, aby zelenina mohla dýchat. Pak je dáme zlehka do bedýnek nebo banánovek, zdola nesmí bedýnky či banánovky stát v moku.

Sklep či jinou vybranou místnost občas větráme, staráme se o udržení teploty lehce nad nulou a jednotlivé obaly občas otevřeme a zkontrolujeme stav skladované zeleniny. Doma vypěstovaných brambor moc nemáme, skladujeme je podobně jako zeleninu, ale brzy se snědí. Také si před zamrznutím půdy dáme do plastového pytle tak 2 kg hlíz topinamburů. Topinambury sice vydrží i silné mrazy venku, problém však je, hlízy ze zmrzlé půdy dostat.

Ve sklepě apod. skladujeme i další zeleninu

Kedlubny gigant – vyjmeme ze země i s kořeny, odstraníme zeminu, odlomíme listy až na srdíčko, každou kedlubnu zabalíme do starých novin a složíme je těsně vedle sebe do bedýnky. Vydří ➡

skoro čerstvé až do května. **Endivie zimní a čínské zelí** – rovněž vyjmeme ze země i s kořeny, obereme špatné listy, z kořenů odstraníme zeminu a opět každý kus zabalíme do starých novin a těsně vedle sebe narovnáme do bedýnky. Bedýnky či banánovky opět nesmí stát odspoda v moku. Volně ve sklepě skladujeme i několik pěkně pevných hlávek bílého zelí, pokud jej ovšem raději nezpracujeme kvašením.

Co ale ve sklepě neskladujeme?

Zralé dýně, tykve, cukety, patizony do sklepa nepatří. Ve vlhkém prostředí tak začnou velmi brzy od stopky zahnívat. **Zralé tykvovité plody** skladujeme v suchých místnostech, nejvhodnější je teplota 5 až 8 °C, s dobrým větráním. Vydrží zde skoro do léta.

Cibuli a česnek také neskladujeme ve sklepě. Cibuloviny snesou i teplotu kolem nuly, vyžadují však hlavně suché prostředí. Dlouhodobě můžeme cibuloviny skladovat v komorách a garážích, krátkodobě i v kuchyni a spíži. Při teplotě nad 10 °C začnou cibuloviny vyhánět do listů.

Ne všechnu zeleninu ze zahrady musíme před zimou sklídit.

Na zahrádce před zazimováním ponecháme:

- několik silných rostlin brokolice
- několik pěkně vyvinutých rostlin řapíkatého celeru
- dostatek naťové petrželky
- asi 15 až 20 pěkných pórků (můžeme trochu zahrnout zeminou)

Okurky kvašáky

- pár slabších zapomenutých rostlin cibule po hlavní sklizni
- 3–5 spíše menších rostlin mangoldu (lépe přezimují)
- asi 5 rostlin růžičkové kapusty

Přezimující zeleniny z jarního výsevu:

- pastinák
- černý kořen

Cibuloviny pro sklizeň v příštím roce:

- česnek Japo

Pickles připravené ke kvašení.

Přezimující trvalky:

- topinambury
- sibiřská cibule (ošlejš)
- plané a zahradní bylinky, které sklízíme i v zimě (pampeliška smetanka, sedmikráska, dobromysl, popenec okrouhlostý, z jara výhonky estragonu)

Listová zelenina

- Polníček snese mráz až –20 °C, sklízíme vyříznutím celých rostlinek nožem u země, stejně i ozimý špenát.
- Kadeřávek – jednotlivé listy i se stonky – sklízíme nejdříve po prvních mrazících, a pak po celou zimu. Stejně tak růžičkovou, listovou i galicijskou kapustu, v kuchyni využijeme listy i řapíky. Pokud není mráz přes –5 °C sklízíme malé růžičky brokolice, při nižší teplotě již rostliny zmrznou.

- Mangold v zimě sklízíme po listech zvenčí i se řapíky a vše pěkně využijeme. Většina mangoldu vydrží i tužší mrazy a na jaře nás odmění bohatou úrodou. Stejně řapíkatý celer – odebíráme jednotlivé listy se řapíky zvenčí. U endivie zimní vyřízneme celou rostlinu od kořene nožem a v kuchyni využijeme vnitřní srdíčka a pěkné řapíky vnějších listů.
- Ozimý salát Humil v zimě a v předjaří jen ošetřujeme a odstraňujeme slimáky a škůdce, první úrodu očekáváme až na jaře.

Uchování potravin je možné fermentací – kvašením

To je nejzdravější a nejstarší způsob zachování vitaminů a lepší stravitelnost. V rodinách, kde se *kvasí zelenina, ovoce, ovocné šťávy, mléko atd.*, jsou po generace zaběhané a vyzkoušené postupy. Ze zeleniny se obvykle u nás fermentuje zelí – bílé nebo červené, také se někde dělají okurky kvašky nebo se kvasí červená řepa.

Ovoce se v domácnostech kvasí především na pálenku, někdo si připravuje čerstvou kvašenou rybízovou šťávu, někdo domácí jablečné cidery aj. Z mléčných výrobků je to pak domácí jogurt a kysaná mléka – živočišná i rostlinná.

(Viz Bio č. 6/2018)

Pavla Momčilová

Pro horké dny DOMÁCÍ IONTOVÝ NÁPOJ

Potřebujeme:

- * půl litru vody
- * 1 lžičku medu
- * 2 špetky soli
- * šťávu ze 1/4 citrónu

Část vody můžeme nahradit Magnézií, Germerkou, Bílinskou kyselkou apod. (obsahují Mg, Ca, ...), nebo přidáme tabletu Magnézium citrát. Pít v horku jen minerálku není úplně dobré, lepší je kombinace s citrónovou šťávou a troškou medu.

Vhodné při únavě z pocení!

Recept Pavly Momčilové – „nestorky“ rozumné zdravé výživy pro děti a dospělé, která oslavila 85 let a stále je v pracovní akci. Její publikace i dalších autorů na

www.medicapublishing.cz

Upozornění na závažná rizika pozměňovacího návrhu, který ruší povinnost pastvy ve specifikaci pro ekologické zemědělství

DOPIS europoslancům

Naše organizace, sdružující ekologické zemědělce z České republiky, Francie, Španělska a Itálie, Vás tímto chtějí upozornit na velmi závažné riziko, které nyní v Evropském parlamentu hrozí systémům ekologického chovu skotu založeným na pastvě. Ekologičtí chovatelé skotu staví pastvu do centra svých chovných systémů – zvířatům tak zajišťují podmínky prospěšné pro jejich vývoj, zdraví a dobré životní podmínky. Zároveň díky pastvě smysluplně využívají trvalé travní porosty a vytvářejí krajinu, která je odolnější vůči klimatickým změnám, erozi půdy i požárům.

Pastva je pro ekologické zemědělství jedním ze základních principů chovu skotu od samého počátku: povinnost umožnit ekologicky chovanému skotu pastvu je zakotvena už v prvním evropském specifikačním listu pro ekologické zemědělství z roku 1995.

Pravidla produkce upravuje nařízení EU č. 2018/848, které nyní prochází úpravami v Evropském parlamentu. Poslanci výboru COM AGRI budou hlasovat o seznamu kompromisních pozměňovacích návrhů, který připravila zpravodajka **Camila Laureti** (Socialisté a demokraté, Itálie) společně s týmem stínových zpravodajů.

Přestože jsme opakovaně upozorňovali na riziko narušení soudržnosti pravidel ekologické produkce, zjistili jsme, že jeden z kompromisních pozměňovacích

návrhů povinnost pastvy fakticky ruší. Návrh (č. 169 v seznamu pozměňovacích návrhů) prosazuje některé německé organizace, jejichž část zemědělských podniků není schopna zajistit uspokojivé podmínky pro pastvu.

Navrhované znění zní: „b) Zvířata musí mít přístup na pastviny za účelem krmení, jakmile to podmínky dovolí. Pokud podmínky pastvu neumožňují, lze zavést vhodná náhradní řešení prostřednictvím využití inovativních budov pro hospodářská zvířata, za předpokladu, že vnitřní a venkovní plochy přesahují minimální rozlohy stanovené pro vnitřní a venkovní prostory v prováděcích aktech uvedených v čl. 14 odst. 3. Býložravci musí mít v určitém okamžiku svého života přístup k pastvinám.“

Zjednodušeně řečeno: **pozměňovací návrh má obejít povinnost zajistit zvířatům z ekologického chovu přístup na pastviny, pokud podnik zavede takzvané „inovativní budovy“.** Pojem „inovativní budova“ přitom nemá v rámci EU žádnou jednotnou definici. Skupina odborníků, která vydává stanoviska k ekologické produkci, ho na podzim 2025 pro chov prasat a skotu (v podobě navržené Německem) zamítla – právě proto, že nebyly předloženy 1 dostatečné důkazy, že by takové řešení skutečně zlepšilo dobré životní podmínky zvířat a kvalitu ekologické produkce. Pojem je natolik vágní, že by v praxi mohl umožnit chovat zvířata z ekologických farem zcela bez přístupu na pastvu, výhradně ve stájích. To je v přímém rozporu se zásadami eko-

logické produkce, které dodržují italské, španělské, české, francouzské i portugalské producenti.

Chov výhradně ve stájích by navíc mohl představovat nekalou soutěž vůči ekologickým chovům, které pastviny skutečně využívají a přinášejí tak řadu přínosů pro životní prostředí, zdraví zvířat i krajinu našich zemí. Vzhledem k těmto rizikům bychom velmi ocenili vaši podporu při prosazování toho, aby byl tento pozměňovací návrh ze seznamu kompromisních pozměňovacích návrhů vyřazen – jak ve vašich frakcích, tak v rámci výboru COM AGRI.

S pozdravem, pane europoslance/paní europoslankyně,

Loïc Madeline

Fédération Nationale d'Agriculture Biologique's co-president

Giuseppe Romano

Associazione Italiana per l'Agricoltura Biologica's President

Alvaro A. Barrera Fernández

ECOVALIA's President

Gonzalo Palomo Guijarro

President of SEAE- Sociedad Española de Agricultura Ecológica y Agroecología

Ing. Zdeněk Perlinger

Předseda PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců

Mitrovský – Angus: názor z facebooku

Ministerstvo zemědělství potichu rozdává miliardy na podporu velkochovů a velkozpracovatelů. Na zafixování špatných praktik českého zemědělství. Podporuje drancování a devastaci půdy. Lidem servíruje profesionální marketingovou mlhu. Malé a alternativní způsoby udržitelného zemědělství potlačuje a likviduje. (Vím z vlastní zkušenosti). Příroda nám to vrátí. Ale prachy a moc jsou dnes na prvním místě. Lokální – nové zaklínadlo, ve skutečnosti ale jde o podporu investic do koncentrovaných výkrmů, kde se krmí zahraniční plodiny a většina českých zvířat jde na export. Čeští velkovýrobci pak zpracovávají dovezená zvířata. Lokální se vedle BIO stává dalším prázdným slovem v českém potravinářském průmyslu.

https://www.facebook.com/reel/1047317551320231?locale=cs_CZ

A další video: https://www.facebook.com/reel/1422025465500811?locale=cs_CZ

Z BRUSELU

1. Živočišná výroba a chov hospodářských zvířat

• **Nová Strategie EU pro živočišnou výrobu** představuje dlouhodobý rámec do roku 2040 a přináší zásadní změny v legislativě, welfare i metodice měření emisí.

• **Změny ve welfare zvířat a harmonogram:** Do konce roku 2026: Evropská komise navrhne postupné ukončení klecových chovů pro nosnice a brojlerů a zákaz usmrcování jednodenních kohoutků.

• **Druhé čtvrtletí 2027:** Plánuje se návrh na přechod od individuálních kotců ke skupinovému ustájení u prasat.

• **Budoucí omezení:** Zvažuje se omezení vývozu živých zvířat na porážku do třetích zemí.

• **Emise metanu a nová metodika:** Evropská komise zvažuje úpravu výpočtu emisí metanu, která by zohlednila jeho biogenní původ a krátký životní cyklus. Připravuje se také jednotná metodika hodnocení emisí přímo na úrovni konkrétních zemědělských podniků.

• **Podpora a investice:** Strategie slibuje financování investic do živočišné výroby ze Společné zemědělské politiky (SZP), Evropského fondu pro konkurenceschopnost a Evropské investiční banky (EIB). Plánuje se rovněž podpora malých a mobilních jatek.

Zdroj: Strategie EU pro živočišnou výrobu (představená Evropskou komisí 07/07/2026)

2. Rostlinná výroba, krmiva a hnojiva

• **Strategie pro proteiny a pěstování bílkovinných plodin:**

Cílem EU je zvýšit podíl evropských bílkovinných plodin v krmivech na 35 % do roku 2035 (v roce 2025 to bylo 25,8 %).

Pěstování má být podpořeno prostřednictvím budoucí SZP (vázaná podpora, agroenvironmentální opatření, přechodné platby).

• **Biopaliva:** Evropský parlament zablokoval zařazení sóji mezi suroviny s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy (ILUC), což znamená, že biopaliva ze sóji (i té pěstované v EU) se budou moci nadále započítávat do cílů obnovitelných zdrojů.

• **Hnojiva a mechanismus CBAM:** Výbor EP pro životní prostředí (ENVI) vypustil z revize mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) možnost dočasně pozastavit uplatňování tohoto mechanismu na dovoz hnojiv v případě krizí. O konečné podobě bude v září 2026 hlasovat plénum Evropského parlamentu.

• **Přípravky na ochranu rostlin:** Evropský parlament a Rada EU jedná o zjednodušení pravidel a urychlení schvalování přípravků na ochranu rostlin. Debata se vede o automatickém uznávání povolení mezi členskými státy a podpoře nízkorizikových a biologických přípravků.

Zdroje: Strategie EU pro proteiny (07/07/2026); Hlasování EP o zařazení

sóji (08/07/2026); Hlasování výboru ENVI o CBAM (06/07/2026); Společné zasedání výborů COMAGRI a ENVI k balíčku Omnibus (06/07/2026)

3. Financování, rozpočet a propagace

• **Snížení rozpočtu na propagaci:** Evropská komise plánuje snížit rozpočet na propagaci zemědělských produktů z 205 milionů EUR v roce 2026 na 112 milionů EUR v roce 2027.

Česká republika se připojila k iniciativě Itálie a dalších států (Francie, Polsko, Španělsko atd.), které požadují **zachování původní výše rozpočtu**. Krácení by postihlo zejména společné kampaně více států (pokles z 60 na 20 milionů EUR).

• **Návrhy nových daní (2028–2034):** V rámci diskusí o nových příjmech rozpočtu EU se uvažuje o zavedení celoevropské daně z cukru a daně z ultra-zpracovaných potravin (s vysokým obsahem soli, cukru a tuku). Tyto návrhy jsou zatím ve fázi diskuse velvyslanců (COREPER) a nejsou oficiálním návrhem Komise.

Zdroje: Dokument skupiny států vedené Itálií k rozpočtu na propagaci (předložen před Radou ministrů 13/07/2026); Jednání velvyslanců COREPER o vlastních zdrojích EU (08/07/2026)

4. Průmyslové emise a ochrana rostlin v legislativě

• **Směrnice o průmyslových emisích (IED):** Hlasování Výboru EP pro zemědělství (COMAGRI) o zjednodušení pravidel pro emise v zemědělství se odkládá z července na 2.–3. září 2026. Rada EU (COREPER II) schválila svůj částečný mandát pro tento balíček.

• **Nová nařízení:** Evropská komise vydala nařízení upravující maximální limity reziduí pro látky benomyl, karbendazim a thiofanát-methyl v produktech (vydáno 08/07/2026) a nařídila nová ochranná opatření proti šíření škodlivého organismu *Meloidogyne graminicola* (vydáno 03/07/2026).

Zdroje: Termíny zasedání COMAGRI/ENVI; Nařízení Komise (EU) 2026/1546; Provděcí nařízení (EU) 2026/1432 a 2026/143. Převzato od ČMSZP

Řešili jsme strategii pro chov hospodářských zvířat i ženy v zemědělství

Nová strategie pro chov hospodářských zvířat, bílkovinných plodin či otázka postavení žen v zemědělství byly tématy červencové Rady ministrů zemědělství EU, které se v Bruselu zúčastnil ministr zemědělství Martin Šebestýan. Zasedání nově vedlo nastupující irské předsednictví, které ve funkci vystřídalo Kypr.

Irské předsednictví potvrdilo snahu o usnadnění včasné dohody o rozpočtu Unie na období 2028–2034, kterým EU umožní řešit budoucí výzvy a zároveň pod-

pořít stávající klíčové politiky jako je společná zemědělská politika a politika soudržnosti.

Na Radě AGRIFISH v Bruselu se diskutovalo nad nově vydanou **Strategií pro chov hospodářských zvířat a Plánem pro bílkoviny**. Česká republika strategii vnímá v této náročné době, kdy čelíme krizi u mléka a vepřového masa, pozitivně. Za klíčové považuje, aby Evropská komise přijala taková opatření, která významně zlepší situaci chovatelů a posílí konkurenceschopnost evropského zemědělství.

„Sektor chovu hospodářských zvířat čelí v současnosti významným problémům a dochází k ohrožení ekonomické životaschopnosti chovatelů. Je nutné posílit již existující finanční nástroje pro podporu chovatelů, zejména navýšením úrovně platby vázané na produkci v budoucí společné zemědělské politice. Současně je třeba hledat nové nástroje podpory chovatelů,“ uvedl ministr zemědělství **Martin Šebestýan**.

Součástí zmíněné strategie je také proteinový plán, který chce posílit soběstačnost a odolnost EU v oblasti bílkovin. Cílem plánu je zvýšit domácí produkci bílkovinných plodin, rozvíjet jejich zpracování a lépe využívat místní krmné zdroje k posílení konkurenceschopnosti živočišné výroby v rámci vlastních zdrojů. Komise zároveň dnes schválila nařízení, které mění pravidla SZP s cílem kompenzovat zemědělcům negativní dopady aktuální situace u hnojiv. Snahou je zejména zlepšit cash-flow zemědělských subjektů.

Diskuse se vedla i nad tématem **zastou-**

Moonika Menčíková – ekofarma Šonov

pení žen v zemědělství. Evropská komise na tuto problematiku reagovala několika aktivitami, například zřízením platformy Ženy v zemědělství, která má sloužit k výměně zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe.

„Ženy hrají v evropském zemědělství klíčovou roli. Stále ale zůstávají nedostatečně zastoupeny jako vlastnice farem, vedoucí pracovnice a osoby v rozhodovacích či řídicích pozicích. V rámci České republiky vedly ženy v roce 2023 necelou pětinu zemědělských podniků,“ uvedl Martin Šebestýan.

Na dnešní Radě ministrů se řešily i zemědělské otázky související s obchodem. V této problematice Česká republika dlouhodobě podporuje ochranu zeměpisných označení a vnímá potřebu posilovat jejich vnímání ve světě.

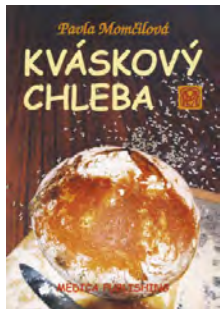
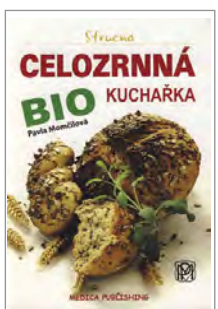
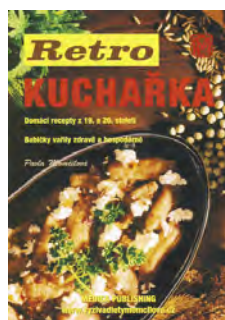
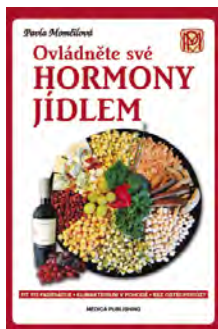
Min. zemědělství

Milí přátelé zdravé výživy a zdravého života!

Prázdniny a dovolené jsou v plném proudu. Všichni uvažujeme o tom, čím nakrmit své milé a blízké – i po prázdninách. Koukněte na náš web www.medicapublishing.cz a pro inspiraci projděte knížky, z nichž lze čerpat nápady ke zdravějšímu vaření.

Knihy objednávejte na <http://www.medicapublishing.cz/knihy-zdrava-vyziva>

Pavla Momčilová

BIO je mediálním partnerem pro:

PRO-BIO, Svaz ekologických zemědělců, z. s.

Nemocniční 53
787 01 Šumperk
tel.: 583 216 609
pro-bio@pro-bio.cz
www.pro-bio.cz

EKOTREND SLOVAKIA

Zvaz ekologického
poľnohospodárstva

Michala Hlaváčka 21,
054 01 Levoča
SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Bio – archiv čísel v pdf dle ročníků 1997–2023

Pro studenty, badatele i odbornou nebo laickou veřejnost. Každý si najde, co jej zajímá z oboru ekologického zemědělství a biopotravin, nebo doprovodných témat udržitelného života, receptů a rad, ochrany přírody a různých rostlin. Na téměř 6000 stranách v pdf s režimem OCR si můžete pohodlně vyhledávat podle slov. Obdržíte čísla včetně obsahu. **Objednejte** v redakci: vhpress1@seznam.cz, tel.: 608 476 828. Zašleme po objednávce, přes Úschovnu, cena 500 Kč.

Petr Dostálek a kol.: Tištěné Zpravodaje biodiverzity a uchování starých odrůd – publikace již 9 ročníků (6 čísel ročně) – objednávejte na webu www.gengel.cz

ZPRAVODAJ biodiverzity a uchování starých odrůd

9. ročník dvouměsíčníku v pdf
PŘEDPLATNÉ 2026 za 250 Kč, čísla dopošleme
+ občasník Bio (zdarma)

Zaplatit můžete na účet: 2319256023 / 0800 (fakturu vystavíme na požádání)
Předplatným podpoříte vycházení ZPRAVODAJE i záslužnou činnost k uchování odrůd.
Můžete obdržet i starší čísla Bio (zdigitalizovaná) i se Zpravodajem – zašleme, levně.

Noví zájemci o předplatné kontaktujte redakci Bio – vhpress1@seznam.cz

REDAKCE BIO

PhDr. Miroslava Vohralíková,
šéfredaktorka a vydavatelka
Jungmannova 1403/18
500 02 Hradec Králové 2
tel.: 608 476 828,
vhpress1@seznam.cz
bio.noviny@tiscali.cz

Toto číslo vyšlo elektronicky
v Hradci Králové 28. července 2026,
ročník 30, č. 1 – občasník
ISSN 2533-6673-44

Tištěné BIO vycházelo 1997–2016

ISSN 1805-3548-53.

Od r. 2017 elektronicky 2měsíčník,
od r. 2023 jako občasník.

Podporujeme Zpravodaj biodiverzity
a uchování starých odrůd, vydává
GENGEL, z.ú.

Rozšiřováno zájemcům elektronicky
a zdarma

Redakční rada: Ing. Petr Dostálek,
Pavla Momčilová, Bc. Andrea Saláková

Jazyková úprava: redakce

Sazba a DTP

vh press Hradec Králové,
IČ 63235099, neplátce DPH
Neoznačené snímky jsou majetkem
redakce.

INZERCE

Inzerát řádkový soukromý (180 úho-
zů) za 100 Kč, firemní 300 Kč. Plošná
firemní inzertce od 50 Kč za cm²
www.bio-mesicnik.cz

Pojedte za permakulturou do Maďarska!

Ivana Merttová: **Maďarská permakulturní organizace MAPER pořádá setkání a festival pro všechny, koho láká soběstačný život na venkově. A k tomu permakultura samozřejmě patří, připojíme se s tzv Visegrad+ permakulturní letní konverzí 7. -30.8.2026.** Festival se koná v místě zvaném Csobáncpuszta, asi 75 km severovýchodně od Budapešti. Součástí této akce bude i bohatý permakulturní přednáškový program, na kterém spojí síly zástupci ze čtyř zemí. Vedle domácích Maďarů se představí Slováci, Ukrajinci a chybět nebude ani Permakultura (CS) z České republiky. Na co se můžete těšit?

Hlavní program v angličtině v pátek a sobotu, kdy se představí všechny čtyři národní organizace. Bude to ideální prostor pro sdílení zkušeností, inspiraci ze zahraniční praxe a domlouvání budoucí mezinárodní spolupráce.

Česká permakulturní scéna se do programu zapojí aktivně, připravujeme přednášku s diskuzí na téma permakulturní vzdělávání v České republice. Pak máme možnost uspořádat i nějaký praktický workshop. INFO: imertova17@gmail.com. Více na: <https://www.permakulturacs.cz/blog/2026/06/30/pojedte-za-permakulturou-do-madarska/> Pojedte taky!

Zpravodaj 2026 v pdf za 250 Kč a rok 2025 dodáme za 150 Kč, vydává Gengel, z. ú.

Zájemci o předplatné (nové i loňské) kontaktujte redakci Bio – vhpress1@seznam.cz. Chybějící čísla doložíme.

OBSAH ZPRAVODAJŮ ZA PRVNÍ POLOLETÍ Zpravodaj 1/2026

Úvodník na únor * O veliké řepě i o tom, jak vznikla, jak mohla být velká a jak pevně mohla držet v zemi * Pěstební zpráva: 7. rok broskvoně Marta Z Libinského sedla * Zásady výběru rostlin na osivo a výběr u prezimovaných dvouletků * Salát Plzeňský kamenáč se opět zabydlel v Plzni * Objasnění názvosloví: Myrobalány, špendlíky, mirabelky – co je co a jak to poznat * Jak se vyznat v názvech špendlíků - mirabelka - myrobalán * Drobníčky ze světa rostlin * Příloha: informace o Permakultuře(CS) a Nadaci Partnerství – projekt Živá půda

Zpravodaj 2/2026

Úvodník * História pestovania bérů a bér v kuchyni v minulosti * Bér vlašský (čumíza) – co a jak si s ním počít? * Bér - mohár - čumíza - fox-tail millet (*Setaria italica*) - zabudnutá plodina z kuchyne našich predkov doma na stole * Odrůdy bérů v Gengelu * Dědek řepu sadiť * Žáby na zahradě, na poli a ve skleníku * Výběr ředkviček na semeno

Zpravodaj 3/2026

K červnu * Luštění zeleniny, krmivo i zelené hnojení – bob má mnohostranné využití * Bob v Mathiolio herbáři * Pěstování bobu v Gengelu * Gengelské odrůdy bobu * Polévka, pomazánka, falafel i potěze z bobu * Výběr salátu na osivo * Drobné zprávy ze světa starých odrůd a rostlinstva vůbec

**V srpnu vyjde již čtvrté číslo tohoto roku
s tématem o barvách odrůd a jiné zajímavosti.**

Nadace Partnerství ŽIVÁ PŮDA

Ztrácíme půdu pod nohama

V České republice dochází k enormnímu znehodnocování půdy. Nekonečné lány obdělává těžká zemědělská technika, která půdu zhušťuje. Remízky, meze nebo polní cesty jsou pro ni překážkou. Necitlivým obděláváním klesá úrodnost půdy. Její obnova trvá desetiletí, některé změny jsou dokonce nevratné. Stále intenzivnější zemědělství vede k další degradaci půdy.

Jak vrátit život do půdy

Vlastníte půdu, na které se špatně hospodaří nebo máte půdu v pronájmu a chtěli byste začít s udržitelným zemědělstvím?

Zdarma vám pomůžeme: Nastavit správně pachtovní smlouvu, sjednat férové pachtovné, domluvit udržitelné hospodaření s pachtýřem, zhodnotit pozemek, najít nového pachtýře.

Nevlastníte půdu, ani na ní nehospodaříte, ale záleží vám, v jakém je stavu? Prostřednictvím webu jednoduše nahlásíte erozní událost a aktivně se tak zapojíte do řešení degradace půdy.

<https://www.nadacepartnerstvi.cz/projekty/ziva-puda>

Festival biovína a biosýrů v Mikulově 2026 Sobota 19. září na Náměstí od 10 do 17 h.

Návštěvníci se mohou těšit na sýry, vína nebo i burčák, vše v biokvalitě.

Na náměstí se chystá pestrý program zaměřený na ekologické zemědělství, který nabídne nejen rozhovory s jednotlivými prodejci, ale také bohatou ochutnávku biopotravin a nápojů. Program nabídne rozhovory s jednotlivými prodejci, informace o biopotravinách a ekologickém zemědělství a také předání ocenění vítězům dílčích kategorií soutěže Nejlepší biopotravina roku. Vítězné výrobky bude možné ochutnat ve stáncu pořadatele, PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců.

Akci pořádá PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, z.s.

